

שמה תאמר, כי מה שנאמר "המקריב אותו" מתייחס להמשכו ויש לקוראו "המקריב אותו" – לא יחשב וללמד שהכהן המקריב אותו לא יחשב עוד בכהונה ויפסל מלכהן, אין לומר כן, שהרי נאמר "המקריב אותו לא יחשב" ולמדנו **זבחה הכתוב מדבר** שהוא נדון ב"לא יחשב", ואינו **מדבר בזבחה**, שאין הכהן הזובח נפסל מלכהן כי אין הוא נדון ב"לא יחשב"!

"לא יחשב" – לא יערב בו מחשבות אחרות, כט-א שאין הקרבן מתפגל אלא אם חישוב בו מחשבת "חוץ לזמנו" בלבד, שרק בזו יש חיוב כרת על אכילתו, אבל אם חישוב מעבר למחשבת "חוץ לזמנו" עוד מחשבת פסול אחרת כגון מחשבת "חוץ למקומו" שאינה מפגלת אלא פוסלת בלבד, יצא הקרבן מידי פיגול ואין חייב על אכילתו כרת.¹

"פיגול" – זה מחשבת חוץ למקומו, שאף בו נפסל הקרבן.

הדם המתירות שהזריקה היא האחרונה בהם, אף **הרצאת פסול** קביעת הפיגול בו אינה אלא עד **שיקריבו כל מתיריו**, ואין הקרבן נקבע בפיגול אלא לאחר כל ארבע עבודות הדם. [ולשון "מתיריו" ולשון "הרצאת פסול" בקרבן שנפסל אינו אלא לשון מושאלת, שהרי אין "הרצאה לפסול", וכן אין "מתיר" לקרבן שנפסל, אלא הכוונה לזריקת הדם, שהיא המרצה והמתירה בקרבן כשר, ובקרבן פסול מכונה הזריקה "מרצה לפיגול"].

"המקריב" – בהקרבה הוא נפסל, דהיינו: מה שמחשב בו בשעת הקרבה מחשבת אכילה חוץ לזמנו הוא הפוסל בו, ואינו נפסל אם לא חישוב דבר זה ורק בפועל אכלו ביום השלישי, וכך נדרש הפסוק: "לא ירצה המקריב", לא תהא זריקת הדם מרצה אם הקריבו במחשבה על מנת לאוכלו חוץ לזמנו.

כתב לאו על אוכל בשר שנפסל במחשבת חוץ למקומו, וכיון שכן, הרי שאף אם נפסל הקרבן מיד על ידי מחשבתו, עדיין לא חל בו פסול זה של פיגול לעבור עליו בלאו הנוסף, ולזה צריך שיחול שם פיגול בקרבן על ידי שקרבו כל מתיריו. ועוד הוסיף לבאר, על פי מה שכתב בכתיבי הגרי"ז, כי בפיגול, מלבד הפסול שחל בקרבן ככל פסולי המוקדשין, חל פסול נוסף בבשר, ואם כן אף במחשבת חוץ למקומו חל פסול זה ולכך יש בו לאו נוסף מעבר ללאו של פסולי המוקדשין, ופסול זה חל רק בזריקה שקרבו כל מתיריו והורצה לפיגולו.

חוץ למקומו אם לוקה, האם דין זה שצריך שיקרבו כל מתיריו נאמר לגבי עצם פסול הקרבן שאינו נפסל כלל במחשבה עד שיקרבו כל מתיריו, ובין במחשבת "חוץ לזמנו" בין במחשבת "חוץ למקומו" נאמר דין זה ואינו לוקה, או שפסול הקרבן עצמו חל מייד כשחישב, ורק שלענין פיגול היינו ב"חוץ לזמנו" שיש בו כרת נאמר דין זה שאין הפיגול חל לחייבו כרת עד שיקרבו כל מתיריו. והביא את דברי הגמרא בתחילת מעילה, שמבואר שם שבין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו הזריקה היא המרצה לפיגולם, והיינו שאין הפסול חל כלל עד שיקרבו כל מתיריו.

אולם החזו"א (מכשירין, סימן י' ס"ק ד') כתב, כי ודאי האוכל לאחר המחשבה קודם הזריקה לוקה, שכשם שבכל הקרבנות הפסולים מחיים עובר עליהם משום "בל תקדשו" ואינם צריכים הרצאה לעבור עליהם בלאו, הוא הדין לגבי פסול של מחשבת פסול שעובר על אכילתו מיד, ואין לומר שפסולים אלו של מחשבה אינם חלים כלל קודם הרצאה שהרי דינם להישרף מיד אף בלא שנוקד הדם, ובהכרח שכבר חל פסולם מיד. ורק לענין חיוב כרת אמרה תורה שלא חל פיגול במחשבת חוץ לזמנו עד לאחר הזריקה.

ויעויין בגמרא לקמן [פד ב] שענין מרצה לפיגולו נאמר רק ב"חוץ לזמנו" ולא ב"חוץ למקומו". ואמר בזה הגרי"ז, שאף אם חל פסול בקרבן מיד כשחישב, מכל מקום שייך לומר אף ב"חוץ למקומו" שהזריקה מרצה לפיגולו, כיון שמלבד האיסור שיש באכילת קרבן שנפסל ככל איסור אכילת פסולי המוקדשים, יש איסור נוסף של אכילת בשר שנפסל משום פיגול, וביאר המנחת אברהם, שהרי הרמב"ם [נהלכות פסולי המוקדשין, פרק י"ח הלכה ג'] כתב כי באכילת פסולי המוקדשים יש לאו של "לא תאכל כל תועבה" ואילו בפיגול כתב [שם, הלכה י"] שיש לאו מיוחד של "לא יאכל כי קדש הם", וכן בספר המצוות לרמב"ן [הוספות על ל"ח, ל"ח ה']

1. הקשה הגרי"ז, מאחר וחישוב מחשבת פסול נוספת מלבד מחשבת הפיגול, נמצא, שלא נעשו כל עבודות הדם בהכשר, ולעיל אמרה הגמרא ש"הרצאת כשר כך הרצאת פסול", שאין הקרבן נעשה פיגול אלא אם קרבו כל מתיריו בהכשר, ואם כן מדוע צריך לימוד מיוחד לזה שמחשבות מוציאות זו מזו?

ותירץ, כיון שאין מחשבה פוסלת אלא בדבר הראוי לעבודה, ולאחר שחישוב מחשבת פיגול כבר אין הקרבן ראוי לעבודה, לכן אין מחשבת הפסול שמחשב לאחר מכן נתפסת לפסול את הקרבן, ואין כאן חסרון של "קרבו כל מתיריו", ולכך צריך פסוק מיוחד ללמד שיש פסול חדש, משום "מחשבות מוציאות זו מזו". ולפי זה נמצא, שבאופן שהקדים את מחשבת הפסול ורק לאחריה חשב מחשבת פיגול, שבוה כבר נפסל הקרבן על ידי מחשבת פסול הראשונה, הרי שאין צריך בזה לדין של "מחשבות מוציאות זו מזו", ובלאו הכי לא יהיה פיגול משום שלא קרבו כל מתיריו בהכשר.

עוד תירץ, שמחשבת "חוץ למקומו", היות ולמדנו שמצטרפת עם מחשבת "חוץ לזמנו" לשיעור אחד, הרי שאף היא נחשבת מחשבת פיגול, ואין היא מהוה חסרון של "קרבו כל מתיריו", ורק אם היה פסול אחר יש חסרון זה.